

Okul Yöneticilerinin Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Görüşleri

School Managers' Opinions on Book Reading Habits

Yazar(lar)

Mehmet ÇETİN

Çınar Beşpınar Ortaokulu/ Çınar/Diyarbakır/TÜRKİYE
mehmetcetin8183@gmail.com

Mehmet DÜNDAR

Eğil Nebi Elyesa Anadolu İmam Hatip Lisesi/Eğil/Diyarbakır/TÜRKİYE
mehmet_dundar-21@hotmail.com

Hanım YALÇIN

Eğil Nebi Elyesa Anadolu İmam Hatip Lisesi/Eğil/Diyarbakır/TÜRKİYE
hanim_yalcin@hotmail.com

Rıza TUGAY

Ortaşar İlkokulu Çınar/Çınar/Diyarbakır/TÜRKİYE
rizatugay21@gmail.com

Yayın Bilgisi

Çalışma Türü: Araştırma makalesi

Geliş Tarihi: 10 Aralık 2021

Kabul Tarihi: 28 Aralık 2021

Cilt-Sayı: 2(3)

Atıf

Çetin, M. Dündar, M., Yalçın, H. ve Tugay, R. (2021). Okul Yöneticilerinin Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Görüşleri, *Cihanşümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 90-105

Öz

Bu araştırma okul yöneticilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüşlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada olgu bilim deseni yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Çınar ilçesine bağlı resmi bağımsız ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan 20 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Okul yöneticileri tesadüfi yöntemle seçilmiş olup gönüllülük esasına göre görüşme formu uygulanmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğu bilgi sahibi olmak ve kendisini geliştirmek için basılı yayınlardan (gazete, kitap, dergi vb.) okumayı zevkle yapmaktadır. Okul yöneticileri düzenli kitap okuma alışkanlığının mesleki anlamda da kazanım sağlayacağını ifade etmektedirler. Katılımcılar farklı zamanlarda ve mekânlarda okumayı severek yapmaktadır. Aynı zamanda düzenli okuma alışkanlığı ile yöneticilerin tekdüzelikten kurtulmasına, genellemeler yapabilmesine, sonuçlar çıkarmasına, fikirler arasında ilişkiler kurmasına katkı sağladığını vurgularken insanın düşünme şeklini farklılaştırdığı noktalarda birleştikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kitap, Okul Yöneticileri, Okuma Alışkanlığı, Okuma stratejisi.

Abstract

This research aims to determine the views of school administrators on the habit of reading books. Phenomenological design method was used in the study. The study group of the research consists of 20 school administrators working in independent primary and secondary schools in Diyarbakır province Çınar district in the 2021-2022 academic year. School administrators were chosen randomly and an interview form was applied on a voluntary basis.

As a result of the study, the majority of the participants enjoy reading from printed publications (newspapers, books, magazines, etc.) in order to gain knowledge and improve themselves. School administrators state that regular reading habits will also provide professional gains. Participants enjoy reading at different times and places. At the same time, while emphasizing that regular reading habits help administrators get rid of monotony, make generalizations, draw conclusions, and establish relationships between ideas, it is seen that they agree on the points that differentiate people's way of thinking.

Keywords: Book, School Administrators, Reading Habit, Reading strategy.

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında farklı sebeplerden ötürü kitap okuma alışkanlığı kazanma ve kazandırma ile ilgili sıkıntılar yaşanabilmektedir. Kişi veya kişilerde okuma alışkanlığının olmayışı veya kısıtlı miktarda olması o kişiyi gerek nicel gerekse nitel olarak etkilemektedir (Arslan ve Ark, 2009). İnsan hayatının en kritik yıllarını içine alan ilköğretimin, kişiye okuma alışkanlığını kazandırma ve kitap okumayı sevdirmeye konusunda görevi de, sorumluluğu da son derece büyüktür (Yağcı, 2007). İlköğretim çağında okuma alışkanlığı edinilmemişse, yetişkinlik döneminde bu alışkanlığın edinilebilmesi çok güçleşmektedir (Sadioğlu ve Bilgin, 2008). Yetişkin bireylerde bu problemin çözümü büyük ölçüde kişinin içsel istediği ile ilgilidir. Bu nedenle eğitim sistemi, bireylere kendi kendine öğrenmeyi öğretmek, yetişkinlik dönemindeki okuma alışkanlığının temellerini oluşturmalıdır (Çelik, 2006). Doğal olarak, okulda gerek öğretmenlerin gerek idarecilerin okuma alışkanlığı, çocukların okuma ilgilerini ve okuma alışkanlıklarını geliştirmede son derece önemlidir; ayrıca kitap okuma alışkanlığı öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecine olan önemli etkisi de görülmektedir (Bamberger, 1990).

Günümüz dünyasında öğretmenler, sadece bilgi veren, ders verip onu değerlendiren pasif bir birey olmaktan çıkmıştır. Modern eğitim anlayışının öğretmeni çocuğun toplum içinde özgürce gelişebilmesi için onu duyan, düşünen ve uygulayan bir insan olması yolunda çeşitli deneyimleri kazanmasıyla yakından ilgilenir (Gömleksiz, 2004). Öğretmenler, çevresine ışık olmalı ve çevresindekilerin araştırma ve incelemesine rehberlik eden bir birey olmalıdır (Konan, 2013). Tüm bunlar okul yöneticilerin ve öğretmenlerin okuma alışkanlığı ile doğrudan ilişkilidir. Kitap okumanın öğrenim sürecinin bir parçası olduğu ve yaşam boyu süreceği öğretmenler tarafından vurgulanmalıdır (Yılmaz ve Ark, 2009). Okuma alışkanlığının başlıca amacı, kişilere kuru bir okuryazarlık becerisi kazandırma değil, bilgilendirici, belli alanlarda araştırmacı, düşünceyi, duyarlılığı geliştirici gücüne sahip olmakla beraber mesleki acıdan da doyum sağlamasına yardımcı olmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin karşılaştıkları okuma alışkanlığı problemi, ciddi ve hızlı bir biçimde ele alarak çözümlenmeye çalışmaları okumanın özellikle toplumsal önemini ortaya koymaktadır (Şirin ve Soylu, 2003). Bilim insanları, okuma alışkanlığı ile ekonomik gelişme, suç, güç, okuldan ayrılma, işinde başarılı olma arasında çeşitli ilişkilerin varlığından söz etmektedirler (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). İnsanların okuma alışkanlığı toplumsal yaşamın zorunluluklarında biri durumundadır. Kişilerin entelektüel gelişiminin temelini oluşturan okuma, bir anlamda toplumsal bir güce dönüşmüştür. Kişilerin bilgi dağarcığını zenginleştiren, anlama gücünü geliştiren okuma, öğrenmenin de temel yapı taşıdır (Gönen, 2004, 2). Okuma alışkanlığı bir ülkenin gelişmişlik seviyesi ile paralel ilerlemektedir.

Tüm bu bağlamda ne yazık ki uluslararası düzeyde yapılan “Uluslar arası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS)” sonuçları okuma becerisi alanında ülke olarak zayıf olduğumuzu göstermektedir (Yılmaz, 2001). Ülkemiz için böylesine önem arz eden bir konu olmasına rağmen okuma alışkanlığı ile ilgili bilimsel çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir (Bircan ve Tekin, 1989). İlgili literatürdeki bu geniş boşluk elinizdeki araştırmanın şekillenmesinde belirleyici olmuştur. Bu çerçevede araştırmanın temel amacı okul yöneticilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüşleri belirlemek ve okuma alışkanlığının geliştirilmesine yönelik olarak neler yapılabileceğini tespit etmektir. Bu amaçtan yola çıkarak aşağıdaki sorular cevaplanmıştır:

1. Okul yöneticileri olarak kitap okuma alışkanlığınızı yeterli buluyor musunuz?
2. Çevresine okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticileri etkin bir role sahip midir?

3. Okul yöneticileri kitap okumaya yeteri kadar süre ayırabiliyor mu?
4. Okul yöneticisi olmadan veya olduktan sonra okuma alışkanlıkları arasında farklılık oluştu mu?
5. Kitap okumak meslek hayatına neler kazandırmaktadır?
6. Okul yöneticileri genel olarak hangi tür kitapları okumayı tercih etmektedirler?
7. Kitap okumak okul yöneticilerin hayatında nasıl bir yere sahiptir?
8. Okul yöneticileri harcamalarında kitaplara yeteri kadar bütçe ayırabiliyor mu?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma okul yöneticilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma tekniklerinin öne çıkan özellikleri doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği olması ve tümevarımcı bir analize sahip olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Miles ve Huberman (1994)'e göre veri analiz süreci üç ana bölümden oluşur: a) “Verinin işlenmesi,” b) “Verinin görsel hale getirilmesi,” c) “Yorumlama, karşılaştırma ve teyit etme.” İçerik analizi ise dört aşamada yapılır: a) Verilerin kodlanması, b) Temaların bulunması, c) Kodların ve temaların düzenlenmesi, d) Bulguların tanımlanması ve yorumlanması.

Nitel verilerin analizi konusunda farklı yaklaşımlar olmakla birlikte, uygulamalarda temel olarak verilerin ortaya çıkarılması ve temalandırılması konusunda görüşler birleşmektedir. Bu çalışmada okul yöneticileri kitap okuma alışkanlığını belirleme ile ilgili okul yöneticilerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçlandığı için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan ve durumları çok yönlü, sistemli ve derinlemesine inceleyen görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 277).

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanılmasının nedeni araştırmanın amacına uygun olarak, görüşülen araştırmacıların tecrübelerinden faydalanarak onun iç dünyasını ortaya çıkarmaktır (Patton, 2002). Görüşme formlarına katılımcılar ilgili sorulara cevaplarını yazılı olarak bildirmişlerdir. Görüşme formunda yedi tane soru yer almaktadır. Araştırmada kullanılan görüşme soruları araştırmacılar tarafından ilgili alan yazının taraması yapılarak hazırlanmış ve üç uzman tarafından kapsam geçerliliği gözden geçirilerek sorular oluşturulmuştur.

2.3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Diyarbakır ili Çınar ilçesine bağlı resmî bağımsız ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan 20 okul yöneticisinden oluşmaktadır. “Araştırmada nitel araştırma yöntemine uygun amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 108). Araştırmaya katılan öğretmenlerin;

cinsiyet, yaş ve eğitim durumu değişkenlerine göre dağılımlarına ilişkin yüzde ve frekans değerleri ve bunlara yönelik açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

Tablo.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Değişkenler		N	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	17	85,0
	Kadın	3	15,0
Kıdem	1-5	2	10,0
	6-10	6	30,0
	11-15	7	35,0
	16 ve üstü	5	25,0
Eğitim Durumu	Lisans	16	80,0
	Lisansüstü	4	20,0

Ankete katılanların 17'si (%85,0) erkek, 3'ü (%15,0) kadınlardan oluşmaktadır. Ankete katılan kıdem durumları değerlendirdiğimizde 2'si (%10,0) 1-5 arası, 6'sı (30,0) 6-10 yıl arası 7'si (%35,0) 11-15 yıl arası 5'i (%25,0) 16 yıl ve üstü kıdeme sahiptir. Ankete katılanların eğitim durumu değerlendirildiğinde 16'sı (%80,0) lisans 4'ü (%20,0) ise lisansüstü mezundur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri Diyarbakır ili Çınar ilçesine bağlı resmî bağımsız ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan 20 okul yöneticisine uygulanan görüşme formuyla elde edilmiştir. Okul yöneticileri görüşme formlarına düşüncelerini yazılı olarak aktarmışlardır. Daha sonra bu formlar araştırmacı tarafından, olduğu gibi bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu formlar üzerinden gerekli kodlamalar yapılmıştır. Elde edilen bu verilerin analizinde ise betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma verilerinin sunumunda katılımcılara verilen kodlardan yararlanılmış ve bazı görüşlerden doğrudan alıntılar yapılarak yorumlar desteklenmiştir. Bu çalışmada kodların ve kategorilerin elde edildiği öğretmenlerin görüşlerinden bire bir alıntı yapılarak 'geçerlilik' sağlanmıştır. Veri seti okunarak anlamlı birimler bulunmuş, kodlamalar yapılmış ve geçici temalar oluşturulmuştur. Temalar elde edilen veriler sonucunda oluşturulmuştur. Kavramsal kodlama da görüşülen bireylerden elde edilen verilere dayanılarak yapılmıştır. Belirlenen kodlar daha sonra bu temalara göre düzenlenmiştir. Bu aşamadan sonra veriler tekrar bu tema ve kodlara göre düzenlenmiş ve kesinleştirilmiştir. Veri analizinin son aşamasında ise elde edilen bulgular açıklanmış, yorumlar ve sonuçlar sunulmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde, verilerden elde edilen bulgular, araştırma sorularının sırasına göre sunulmuştur.

Okul yöneticilerine ilk olarak, “Okul yöneticileri olarak kitap okuma alışkanlığınızı yeterli buluyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin on sekiz tanesi bu soruya okul yöneticilerinin kitap okuma alışkanlığını yeterli yönünde görüş belirtirken iki tanesi okumaması bunun yerine bilişim alanına yönelmesi yönünde görüş belirtmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin genellikle kendilerini geliştirmek için mutlaka kitap okuması yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Olumsuz yönde fikir beyan eden okul

yöneticileri ise okul yöneticilerinin bilişim alanında kendilerini geliştirmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin kendini geliştirmek için kitap okuması gerektiği yönünde görüş belirten yirmi okul yöneticisinin cinsiyet dağılımına baktığımızda bunların on altısı erkek, ikisi bayandır. Okul yöneticilerinin kendini geliştirmek için kitap okumaması gerektiği yönünde görüş belirten okul yöneticilerinin cinsiyetine baktığımız zaman bunların bir kadın bir erkek olduğunu görmekteyiz. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin genellikle hem erkek hem de bayan olarak okul yöneticilerinin kendilerini geliştirmek için kitap okuması gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul yöneticilerinin kendini geliştirmek için kitap okuması gerektiği yönünde görüş belirten okul yöneticilerinin kıdem dağılımına baktığımızda iki tanesi 1-5 yıl arası, altı tanesi 6-10 yıl arası, yedi tanesi 11-15 yıl arası ve beşi ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahiptir. Okul yöneticilerinin kendilerini geliştirmek için kitap okumaması yönünde görüş bildiren okul yöneticilerinin kıdem dağılımına baktığımızda ise iki tanesinin de 6-10 yıl arası kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinde genel olarak kıdemi az olan ve fazla olan okul yöneticilerinin kendilerini geliştirmek için kitap okumaya olumlu yönde baktıkları ve kıdem durumlarının okumaya karşı bakış açılarını etkilemedikleri görülmektedir. Olumsuz yönde görüş belirten okul yöneticilerinin kıdemine bakıldığı zaman altı ile on yıl arası kıdeme sahip oldukları ve kendilerini geliştirmek için okumaya karşı olumsuz yönde bakmalarının sebebinin bilişim alanında yetersiz olmaları ve bu alandaki açıklarını kapatmayı öncelikleri arasına aldıkları görülmektedir. Okul yöneticilerinin kendilerinin geliştirmek için kitap okumaları yönünde görüş belirten okul yöneticilerinin neden sorusuna da genellikle kişinin kendini geliştirmek, gelişen ve değişen dünyadan haberdar olmak, lider özelliğine sahip olmak ve örnek bir model olmak için kitap okuması gerektiğini belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin kendilerini geliştirmek için kitap okumaması gerektiği yönünde görüş belirten okul yöneticileri ise neden sorusuna; yöneticilerin kendilerini daha çok bilişim alanında geliştirmeli şeklinde cevap vermişlerdir. Birinci araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Kesinlikle okunmalıdır. Geliştirmek adına özellikle okul yöneticiliği veya liderliği ile alakalı kitaplarının okunmasını tavsiye ederim. (OY1).

Bence kitap okuma artık günümüz şartlarını düşündüğümüzde bu zaruri bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul yöneticiliğinin verdiği birçok psikolojik sıkıntılar ile karşı karşıya kalıyoruz. Tüm bu iş sıkıntılarını ise şahsen kitap okuyarak bu sıkıntıları kolaylıkla aştığımı söyleyebilirim. (OY12).

Kitap okumayan bir eğitimci düşünemiyorum. Kitap okumak için öncelikle kişinin kendine ait bir kütüphanesi olması lazım bu teşvik amaçlı olur. Bir okul idaresi olarak okulda öğrencilerle kitap okuma saatlerimiz var bunun öğrenciden çok eğitimcilere faydalı olduğunu gördük. (OY18).

Araştırma bulgularından hareketle okul yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu kendilerini geliştirmek için kitap okumaları gerektiğine inanmakta ve bu durumun kendilerine mesleki anlamda da kazanımlar sağlayacağını belirtmişlerdir.

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine ikinci olarak, “*çevresine okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticileri etkin bir role sahip midir? Neden?*” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin on tanesi bu soruya okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olduğu şeklinde görüş belirtirken; geriye kalan on tanesi ise etkin bir role sahip olmadığı yönünde görüşünü belirtmiştir.

Okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olduğu yönünde görüş belirten on okul yöneticisinin cinsiyet dağılımına baktığımızda bunun dokuzu erkek, biri bayandır. Okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olmadığı yönünde görüş belirten on okul yöneticisinin cinsiyet dağılımına baktığımızda ise bunun sekizinin erkek, ikisinin bayan olduğunu görmekteyiz. Görüşme yapılan okul yöneticilerinde genel olarak bayanların erkeklere göre okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olmadığı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olduğu yönünde görüş belirten on okul yöneticisinin kıdem yılı dağılımına baktığımızda; dört tanesi 6-10 yıl arası, dört tanesi 11-15 yıl arası ve iki tanesinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğunu görmekteyiz. Okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olmadığı yönünde görüş belirten on okul yöneticisinin kıdem yılı dağılımına baktığımızda ise bunların iki tanesi 1-5 yıl arası, dört tanesi 6-10 yıl arası, üç tanesinin 11-15 yıl arası ve bir tanesinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin görüş belirtmelerinde genel olarak kıdem yılının etkili olmadığı ve yöneticilerin okul yöneticilerinin okuma alışkanlığı kazandırmada etkin bir role sahip olup olmadığı konusunda görüş belirtirken yarı yarıya evet ve hayır şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olduğu yönünde görüş belirten okul yöneticilerinin neden sorusuna verdikleri cevapları incelediğimiz zaman; okul yöneticilerinin genel olarak kendilerinin lider konumda görmeleri sebebiyle okuma alışkanlığı kazandırmada etkin oldukları, okullarında öğretmen ve öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmaları için gerekli şartları(Okuma saati, Kütüphane düzenlemesi...) hazırlama imkânlarına sahip olmaları ve öğrencilere örnek olmaları sebebiyle etkin bir rol model olduklarını düşünmektedirler.

Okuma alışkanlığı kazandırmada okul yöneticilerinin etkin bir role sahip olduğu yönünde görüş belirten on okul yöneticilerinin neden sorusuna verdikleri cevapları incelediğimiz zaman; okul yöneticisinin öğrencilerle öğretmenler kadar zaman geçirmemeleri, işlerinin çoğunun yönetim alanında olması sebebiyle öğrencilerin görüş alanında bulunmamaları sebebiyle etkin bir role sahip olmadıkları yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. İkinci araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Evet sahip olduğumu düşünmekteyim. Okul yöneticileri kitap okuma alışkanlığı çerçevesinde kitap okuma saatleri yapabilir veya okulda okumaya teşvik amaçlı ilgi çekici kütüphaneler dizayn edebilir. (OY3).

Evet, her şeyden önce okul yöneticileri rol ve model olması gerekiyor. Aile ortamından daha çok okul yöneticilerinin örnek alındığını görüyoruz. (OY11).

Okul iş yoğunluğundan dolayı öğrencilerden uzak olduğumuz için bek örnek olamamaktayız. (OY16).

Araştırma bulgularından hareketle okul yöneticilerinin okuma alışkanlığı kazandırmada etkin bir role sahip olup olmadıkları konusunda okul yöneticilerinin yönetim alanında bulunması sebebiyle gerekli şartları düzenleme ve teşvik konusunda etkin bir role sahipken; öğrencilerle yeterli zaman geçirmemeleri sebebiyle de etkin bir role sahip olmadığı sonucuna ulaşmaktayız.

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine üçüncü olarak, “okul yöneticileri kitap okumaya yeteri kadar süre ayırabiliyor mu? Ayıramıyorsanız neden?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin on yedi tanesinin kitap okumaya yeteri kadar zaman ayıramadığı, üç tanesinin ise zaman ayırabildiği görülmektedir. Bu da bizlere okul yöneticilerinin büyük bir kısmının kitap okumak için yeteri kadar zamanları olmadığını göstermektedir.

Kitap okumaya yeteri kadar zaman ayıramadığını belirten on yedi okul yöneticisinin cinsiyet dağılımını incelediğimiz zaman bu kişilerin on beş erkek, iki bayan; kitap okumaya yeteri kadar zaman ayıramadığını söyleyen okul yöneticilerinin cinsiyet dağılımına baktığımız zaman iki erkek, bir bayan olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Bu durumdan çıkarabileceğimiz sonuç; okul yöneticilerinin erkek ya da bayan olmasının okumaya yeteri kadar süre ayırmaları konusunda etkin bir role sahip olmadığıdır.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitap okumaya yeteri kadar süre ayırabildiğini belirten yöneticilerin kıdem yıllarını incelediğimiz zaman; bir kişinin 6-10 yıl arası, bir kişinin 11-15 yıl arası ve bir kişinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğunu görmekteyiz. Kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadığını belirten okul yöneticilerinin kıdem yıllarını incelediğimiz zaman iki kişinin 1-5 yıl arası, yedi kişinin 6-10 yıl arası, altı kişinin 11-15 yıl arası ve iki kişinin 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğu sonucuna ulaşırız. Sonuç olarak kıdemi ne olursa olsun okul yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu kitap okumaya yeteri kadar zaman ayıramamaktadır.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadığını belirten yöneticilerin medeni durumunu incelediğimizde, bu kişilerden on üç kişinin evli, dört kişinin ise bekâr olduğu; kitap okumaya yeteri kadar zaman ayırabildiğini belirten üç kişinin medeni durumunu incelediğimizde ise; bu kişilerden iki kişiyi evli, bir kişinin ise bekâr olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Bu sonuç bizlere okul yöneticilerinin medeni durumlarının okumaya süre ayırmaları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu sonucunu vermektedir. Yeteri kadar zaman ayıramadığını belirten okul yöneticileri bu duruma gerekçe olarak; medeni durumlarını ve buna bağlı olarak zaman darlığını ve zaman açısından önceliklerinin ailelerinin olduğunu belirtmektedirler. Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Aslında maalesef pek bulamıyorum okul yöneticiliği sıkıntıları olan bir alan iş yükü çok fazla olduğundan pek bulamıyorum. (OY9).

Bulamıyorum iş yoğunluğundan okulda iş yoğunluğundan kaynaklı ve sürekli birileri gidip geldiğinden okumaya adapta olamıyorum. (OY10).

Eve okuma alışkanlığımı zaman yönetimi ile çözdüm bulduğum ilk fırsatta çantamdan çıkardığım kitabı okuyorum. Bu bazen otobüste bezende dinlenme saatlerinde oluyor. (OY17).

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadığını belirten yöneticilerin neden sorusuna verdikleri cevap incelendiği zaman; okul yöneticilerinin özellikle iş yüklerinin çok olması ve genel olarak işlerinin mesai saatleri dışında da sürmesi sebebiyle kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sebeple lider konumunda olan okul yöneticileri (Dökmen, 1990), kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramamakta ve kendini geliştirememektedir.

Dördüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine dördüncü olarak, “*okul yöneticisi olmadan veya olduktan sonra okuma alışkanlıkları arasında farklılık oluştu mu? Varsa nedenleri nelerdir?*” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin dokuz tanesi yönetici olmadan önce ile yönetici olduktan sonra okuma alışkanlığı arasında fark olduğunu, on bir tanesi ise herhangi bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Bu sonuç bizlere okul yöneticisi olmanın kişilerde okuma alışkanlığını etkilediği sonucunu vermektedir.

Okuma alışkanlığı arasında fark olduğunu belirten dokuz tane yöneticinin cinsiyet dağılımına baktığımız zaman ise bu kişilerin yedisi erkek, iki tanesi bayandır. Okuma alışkanlığı arasında fark olmadığını belirten on bir tane okul yöneticisinin cinsiyet dağılımına baktığımız zaman ise bu kişilerin dokuz tanesinin erkek, iki tanesinin ise bayan olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Bu sonuç bizlere bayanların yönetici olmaları sonucu erkeklere göre okumaya daha az vakit ayırabildiklerini göstermektedir.

Okuma alışkanlığı arasında fark olduğunu belirten dokuz tane yöneticinin kıdem dağılımını incelediğimiz zaman bunlardan; üç tanesinin 6-10 yıl arası, dört tanesinin 11-15 yıl arası ve iki tanesinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğunu görmekteyiz. Okuma alışkanlığı arasında fark olmadığını belirten on bir tane yöneticinin kıdem dağılımını incelediğimiz zaman bunlardan; iki tanesinin 1-5 yıl arası, beş tanesinin 6-10 yıl arası, üç tanesinin 11-15 yıl arası ve bir tanesinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğunu görmekteyiz. Bu sonuç bizlere kıdem yılı arttıkça okul yöneticilerinin yönetici olmadan önce ile yönetici olduktan sonraki dönem arasında okuma alışkanlığı arasındaki farkın da arttığı sonucunu vermektedir. Bu durumda etkili olan sebep ise kıdem ile birlikte yaşın da artması sebebiyle okul yöneticilerinin okumaya karşı daha mesafeli yaklaşımlarıdır.

Okuma alışkanlığı arasında fark olduğunu belirten dokuz tane yöneticinin neden sorusuna verdikleri cevap incelendiğinde; yöneticilerin genel olarak zaman darlığı, işlerin yoğunluğu, farklı konulara zaman ayırma zorunluluğu sebebiyle zaman ayıramadıkları görülmektedir.

Okuma alışkanlığı arasında fark olmadığını belirten on bir tane yöneticinin neden sorusuna verdikleri cevap incelendiğinde; bu kişilerin okumayı bir alışkanlık haline getirdikleri ve kitap okumanın kişiyi geliştirecekleri düşüncesine sahip oldukları görülmektedir. Dördüncü araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Evet okul yöneticisi olmadan ayda bir kitap bitirdiğimi biliyorum ama şimdi aldığım kitaplar masa başında veya raflarda öylece bekliyor. (OY11).

Ciddi derecede fark olduğunu söyleyebilirim okul yöneticiliğinin getirdiği iş yükünden kaynaklı evraklar, öğrenciler, öğretmenlerin ve daha birçok unsur ile ayrı ayrı ilgilendiğimizden kitap okumayı bırakın kişisel ihtiyaçlarımızı bile karşılayamıyoruz. (OY13).

Pek fark etmedi söyleyebilirim çünkü kitap okuma benim temel ihtiyaçlarımın ilk sırasında yer aldığı için her fırsatta okumaya çalışıyorum. (OY14).

Araştırma bulgularından hareketle okul yöneticilerinin yönetici olmadan önce ve yönetici olduktan sonraki okuma alışkanlıkları arasındaki farkın iş yoğunluğu ve zaman darlığı sebebiyle olduğu ve kıdem yılı ve yaş arttıkça yöneticilerin okumaya karşı uzaklaştıklarını görmekteyiz.

Beşinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine beşinci olarak, “*kitap okumak meslek hayatına neler kazandırmaktadır?*” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinin bu soruya verdikleri cevaplar incelendiği zaman; okul yöneticilerinin on dokuz tanesi kitap okumanın yöneticilere birçok alanda kazanım sağlayacağını belirtmişlerdir. Sadece bir tane okul yöneticisi bir şey kazandıramayacağını belirtmiş ve nedenini de belirtmemiştir.

Soruya olumlu cevap veren okul yöneticilerinin cinsiyet dağılımı incelendiği zaman; bu kişilerin on beş erkek, dört bayan olduğu görülecektir. Olumsuz cevap veren tek okul yöneticisinin cinsiyetinin ise erkek olduğu görülmektedir. Bu cevaplardan çıkardığımız sonuç yöneticilerin erkek ya da bayan olmasının verilen cevaplar üzerinde etkili olmadığı ve hemen hemen tüm okul yöneticilerinin okumanın yöneticilere birçok alanda gelişim sağlayacağı görüşünde hemfikir olduklarıdır.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden soruya olumlu yönde cevap veren okul yöneticilerinin kıdem dağılımını incelediğimiz zaman iki tanesinin 1-5 yıl arası, yedi tanesinin 6-10 yıl arası, dört tanesinin 11-15 yıl arası ve altı tanesinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Soruya olumsuz cevap veren tek okul yöneticisinin ise 6-10 yıl arası kıdeme sahip olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Genel olarak kıdem yılının okul yöneticilerinin verdiği cevaplar üzerinde etkili olmadığını görmekteyiz. Beşinci araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Her şeyden önce deneyim ve bir bilgi birikimi katar okuyan okul yöneticisinin ufku daha geniş olur ve farklılıklara saygı duyar (OY8).

Ben kitap okudukça iş yükünün getirdiği stresten kurtuluyorum(OY9).

Kitap bence insanı yalnızlıktan kurtarır ve hayata farklı pencerelerden bakma fırsatı yakalar. (OY15).

Hayata karşı sabırlı, sakin ve hoşgörülü olmayı öğretir. (OY20).

Görüşme yapılan okul yöneticileri kitap okuma alışkanlığının yöneticiye neler kazandırdığı sorusunun cevap içeriğinde; okuma alışkanlığının kişinin ufkunu geliştirmesi, doğru kararlar vermesini sağlaması, empati kurma yeteneği kazandırdığı, kişisel gelişime katkıda bulunduğu, olaylara daha kolay çözüm yolları bulmayı sağladığı ve iletişim kurmayı kolaylaştırdığı görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Altıncı Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine altıncı olarak, “*Okul yöneticileri genel olarak hangi tür kitapları okumayı tercih etmektedirler?*” Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan tüm okul yöneticileri kitap tercihlerinde kişisel gelişim ve bilimsel kitaplara ağırlık verdiklerini ve bu

durumun kendilerini hem kişisel olarak hem de yönetim alanında geliştirme zorunluluğu sebebiyle tercih ettiklerini belirtmişlerdir. En çok tercih edilen bu iki cevaptan sonra sırasıyla: Tarihi ve Polisiye kitaplar gelmektedir. Bu cevapların seçilme nedeni ise yöneticilik alanından daha çok kişisel ilgi ve merakın etkili olmasıdır.

Verilen cevapları cinsiyet dağılımına göre inceleyecek olursak; bayan katılımcılar daha çok kişisel gelişim kitaplarını tercih etmektedir. Tercih sebebi olarak ta gelişime sürekli ihtiyaç duymalarını belirtmektedirler. Erkek katılımcıların ise kişisel gelişimin yanı sıra polisiye ve tarihi kitapları da tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca tarihi ve polisiye kitap seçen erkek katılımcıların tercih sebebi olarak ta kişisel tercihler ve ilgiyi göstermişlerdir.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kişisel gelişim ve bilimsel kitapları okumayı tercih edenlerin kıdem yılı dağılımı incelendiği zaman; kıdem yılı olarak daha fazla tecrübeye sahip olan okul yöneticilerinin daha çok tarihi ve polisiye tarzı kitapları okumayı tercih ettiği, daha az kıdem yılına sahip olan okul yöneticilerinin ise kişisel gelişim ve bilimsel kitapları okumayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu sonuçlar bize okul yöneticilerinin kıdem yılı arttıkça kişisel ve bilişim alanında gelişime artık ihtiyaç duymadıkları ve daha çok ilgi alanlarındaki başka tür kitaplara yöneldikleri görülmektedir. Altıncı araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Kitap ayırımında pek bulunmam ama daha çok dini kitapları okurum. (OY12).

Okuduğum kitapların üzerimde bir etki bırakması bakımından kişisel gelişim kitaplarını bir tık fazla okuduğumu söyleyebilirim. (OY13).

Kitap seçimim pek olmaz rastgele alıp okurum. (OY17).

Mesleki gelişimim açısından eğitim ile alakalı kitaplar daha çok okurum. (OY2).

Verilen cevaplardan yola çıkarak; Okul yöneticileri mesleki ve kişisel gelişim açısından daha çok yönetimsel, kişisel gelişim kitapları okumalı ve kendilerini bilimsel alanda geliştirmelidir. Kıdemi ve tecrübesi ne olursa olsun her yönetici mutlaka bu tür kitapları okumaya ihtiyaç duymalıdır.

Yedinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine yedinci olarak, “*Kitap okumak okul yöneticilerin hayatında nasıl bir yere sahiptir?*” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinden dokuz tanesi kitap okumanın hayatlarında nasıl bir yere sahip olduğu sorusuna olumlu cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplar incelendiği zaman; önemli bir yere sahiptir, vazgeçilmezdir, ayrılmaz bir parçamdır vb. şeklinde cevaplarla karşılaşmaktayız. On bir tane okul yöneticisi ise bu soruya olumsuz yaklaşmış ve bu şekilde cevaplar vermiştir: Az bir öneme sahiptir, olmazsa olmazım değildir, önemli bir yerde değildir, orta düzeyde bir öneme sahiptir, vazgeçilmez değildir şeklinde cevaplarla karşılaşmaktayız.

Genel olarak verilen cevapların cinsiyet durumunu incelediğimiz zaman; soruya olumlu cevap veren dokuz tane okul yöneticisinden yedi tanesi erkek, iki tanesi bayandır. Olumsuz cevap veren on bir tane okul yöneticisinden ise dokuz tanesi erkek, iki tanesi bayandır. Bu dağılım bizlere okul yöneticilerinin soruya yaklaşımları üzerinde cinsiyetlerinin önemli bir yere sahip olmadığı ve soruya cevap verirken içinde buldukları koşulların ve geçmişten gelen okuma alışkanlıklarının etkili olduğunu göstermektedir.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinin verdiği cevaplara belirttikleri nedenler incelendiğinde olumlu cevaplar veren ve kitap okumayı hayatlarında önemli bir yerde gören okul yöneticileri bu duruma sebep olarak: Kitap okumanın kendilerini geliştirdiklerine inanmaları, geçmişten gelen okuma alışkanlıkları ve kitap okumayı her şartta ve zamanda önemsiyor olmaları olarak belirtmektedirler. Soruya olumsuz yaklaşan okul yöneticilerinin verdikleri cevaplar incelendiği zaman; kitap okumaya zaman ayıramamaları, daha çok okul yönetimi işleriyle uğraşmaları ve içinde buldukları koşulları bu duruma gerekçe olarak göstermektedirler. Yedinci araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Kitap okumayı zaruri ihtiyaç olarak görmekteyim elimden geldiği hayatımın her alanında bulundururum nasıl maddi varlığımızın gıda ile besliyorsak ruhumuzu da kitap okuma ile beslediğimizi düşünmekteyim(OY2).

Kitap okuma hayatımın vazgeçilmez bir unsurudur. (OY5).

İş yükü, ev ve çocuk sorumluluklarından dolayı sürekli okumayı istediğim ama bir türlü alışkanlığa çeviremediğim bir şey. (OY16).

Soruya verilen olumlu ve olumsuz cevaplardan yola çıkarak kitap okumanın mutlaka hayatlarının her alanında olması gerektiği ve kişisel ve yönetsel alanda kendini geliştirmek isteyen okul yöneticilerinin kitap okumayı hayatlarında önemli bir yerde görmeleri gerektiği sonucuna ulaşmaktayız.

Sekizinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul müdürlerine son olarak, “Okul yöneticileri harcamalarında kitaplara yeteri kadar bütçe ayırabiliyor mu? Ayıramıyorsanız neden?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşme yapılan okul yöneticilerinden yedi tanesi kitap okumaya yeteri kadar bütçe ayırabildiğini, on üç tanesi ise kitap okumaya yeteri kadar bütçe ayıramadığını belirtmektedir. Bu durum bizlere okul yöneticilerinin ekonomik olarak kitap alımına bütçe ayıramadığı sonucunu vermektedir.

Sorumuza olumlu cevap veren yedi tane okul yöneticisinin cinsiyet dağılımı incelendiği zaman, bu kişilerin altı erkek, bir bayan olduğu; olumsuz cevap veren on üç kişinin cinsiyet dağılımı incelendiği zaman bu kişilerin on erkek, üç kadın olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Bu durum bizlere bayan okul yöneticilerinin erkek okul yöneticilerine göre kitap alımına daha az bütçe ayırdığı ve harcamalarında önceliği başka alanlara yönelttiği sonucuna ulaşmaktayız.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitaplara yeteri kadar bütçe ayırdığını belirten okul yöneticilerinin kıdem dağılımını incelediğimizde; dört kişinin 6-10 yıl arası, iki kişinin 11-15 yıl arası ve bir kişinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Kitaplara yeteri kadar bütçe ayıramadığını belirten okul yöneticilerinin kıdem dağılımını incelediğimiz zaman; iki kişinin 1-5 yıl arası, dört kişinin 6-10 yıl arası, beş kişinin 11-15 yıl arası ve iki kişinin ise 16 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Bu sonuç bizlere kitaplara yeteri kadar bütçe ayırmada okul yöneticilerinin kıdem yılının etkili bir yere sahip olmadığı sonucunu vermektedir.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitaplara yeteri kadar bütçe ayırdığını belirten okul yöneticilerinin medeni durumunu incelediğimiz zaman; dört kişinin evli, üç kişinin ise bekâr olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Harcamalarından kitaplara yeteri kadar bütçe ayıramadığını belirten okul yöneticilerinin medeni durumunu incelediğimizde ise bu kişilerden;

on bir kişinin evli, iki kişinin ise bekâr olduğu sonucuna ulaşmaktayız. Yeteri kadar bütçe ayıramadığını belirten okul yöneticileri bu duruma gerekçe olarak: Evli olmaları sebebiyle önceliklerinin değişmesi, maddi olanaklarının kısıtlı olması ve çocuk sahibi olmaları sonucu harcamaların artması sebebiyle kitaplara yeteri kadar bütçe ayıramadıklarını belirtmişlerdir. Sekizinci araştırma sorusuna ilişkin verilen cevaplardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

Üye olduğum birkaç kitap sitesinden ortalama ayda birkaç kitap alırım. (OY1).

Bütçe ayırmaktan çok internet üzerinden edindiğim kitapları daha çok okurum. (OY4).

Kısıtlılsa kitaplara bir bütçe ayırıyorum genellikle kitap sitelerinde ki kampanyaları takip edip o şekil alıyorum. (OY18).

Kitapların maliyeti çok yüksek olduğundan ne kadar da ayırsam istediğim kitapları alamıyorum(OY12).

Genel olarak verilen cevaplardan ve dağılımlardan yola çıkarak okul yöneticilerinin özellikle maddi olanaklarının kısıtlı olması, kitap fiyatlarının yüksekliği ve medeni durumlarının oluşturduğu sonuçlar sebebiyle kitaplara harcamalarından yeteri kadar bütçe ayıramadıkları sonucuna ulaşmaktayız.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmada okul yöneticilerinin kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre, büyük bir çoğunluğu kendilerini geliştirmek için kitap okumaları gerektiğine inanmakta ve bu durumun kendilerine mesleki anlamda da kazanımlar sağlayacağını düşünmektedirler. Okul yöneticilerinin okuma alışkanlığı kazandırmada etkin bir role sahip olup olmadıkları konusunda okul yöneticilerinin yönetim alanında bulunması sebebiyle gerekli şartları düzenleme ve teşvik konusunda etkin bir role sahipken; öğrencilerle yeterli zaman geçirmemeleri sebebiyle de etkin bir role sahip olmadığı sonucuna ulaşmaktayız. Özbay, Bağcı ve Uyar (2008)'ın yapmış oldukları çalışmasında okumaya olumlu tutum geliştirme ile meslek hayatında problem çözme yeteneği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmanın sonuçları bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Aynı şekilde İşeri, Çetinkaya, Çelik, Demirgüneş, Daşöz, Gençer, (2014) tarafından yapılan öğretmen adayların okuma alışkanlığına ilişkin olumlu tutum besledikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir.

Görüşme yapılan okul yöneticilerinden kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadığını belirten yöneticilerin neden sorusuna verdikleri cevap incelendiği zaman; okul yöneticilerinin özellikle iş yüklerinin çok olması ve genel olarak işlerinin mesai saatleri dışında da sürmesi sebebiyle kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramadıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sebeple lider konumunda olan okul yöneticileri kitap okumaya yeteri kadar süre ayıramamakta ve kendini geliştirememektedir. Bir diğer bulguda ise okul yöneticilerinin yönetici olmadan önce ve yönetici olduktan sonraki okuma alışkanlıkları arasındaki farkın iş yoğunluğu ve zaman darlığı sebebiyle olduğu ve kıdem yılı ve yaş arttıkça yöneticilerin okumaya karşı uzaklaştıklarını görmekteyiz. Saracaloğlu, Bozkurt ve Serin (2003)'in yaptığı araştırmaya göre okul yöneticilerinin iş yoğunluğundan dolayı okuma alışkanlıklarından yoksun oldukları ifade etmişlerdir. Koçak, Çermik, Polat ve Şahin (2016) Arı ve Demir (2013), Demir (2009), Temizkan ve Sallabaş (2009)'ın yaptıkları çalışmalarda anlamlı bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada anlamlı bir ilişkinin çıkması öğretmenlik bölümü okuyan öğretmen adaylarının kendi alanlarında aldıkları eğitim itibarıyla kitap okuma alışkanlığı edinmeye

zaman açısından daha müsait oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç itibarıyla alanyazındaki araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçlarının büyük oranda örtüştüğünü söylemek mümkündür.

Katılımcı okul yöneticileri kitap okuma alışkanlığının yöneticiye neler kazandırdığı sorusunun cevap içeriğinde; okuma alışkanlığının kişinin ufkunu geliştirmesi, doğru kararlar vermesini sağlaması, empati kurma yeteneği kazandırdığı, kişisel gelişime katkıda bulunduğu, olaylara daha kolay çözüm yolları bulmayı sağladığı ve iletişim kurmayı kolaylaştırdığı görüşünde birleştikleri görülmektedir. Balcı'nın (2003), yapmış olduğu çalışmada kişisel gelişime katkıda bulunduğu sonucu ile desteklemektedir.

Bir diğer edindiğimiz bulguda ise okul yöneticileri mesleki ve kişisel gelişim açısından daha çok yönetimsel, kişisel gelişim kitapları okumalı ve kendilerini bilimsel alanda geliştirmelidir şeklinde bir sonuca varılmıştır. Sonuç olarak okuma alışkanlığının kişinin ufkunu geliştirmesi, doğru kararlar vermesini sağlaması, empati kurma yeteneği kazandırdığı, kişisel gelişime katkıda bulunduğu, olaylara daha kolay çözüm yolları bulmayı sağladığı ve iletişim kurmayı kolaylaştırdığı görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Öneriler;

- ✚ Okul yöneticileri ve öğrenci ve velileriyle yakın görüşme içerisinde bulunarak kitap okuma alışkanlığını iş birliği içerisinde kazandırabilir.
- ✚ Araştırma konusu, öğrenci ve veli görüşleri alınarak, onların bakış açılarıyla, değerlendirilebilir.
- ✚ Araştırma ilköğretimin diğer anabilim dallarına yönelik olarak da yapılabilir.
- ✚ Okul yöneticileri okul içinde okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğretmen ve öğrencileri okuma ile ilgili etkinlikler düzenleyerek bu hareketleri çeşitli ödüller verilmeli
- ✚ Okuma alışkanlığının kazandırılabilmesi için okul içinde okuma saatleri ve benzeri uygulamalar ile öğrencilerin bilinçlendirilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aksaçoğlu, A. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 21(1), 3-28.
- Arı, E. ve Demir, M. K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.
- Arslan, Y., Çelik, Z., Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.

- Bircan, İ. ve Tekin, M. (1989). Türkiye’de okuma alışkanlığının azalması sorunu ve çözüm yolları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 393-410.
- Çelik, C.E. (2006). Sesli ve sessiz okuma ile içten okumanın karşılaştırılması. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 18-30.
- Demir, T. (2009). İlköğretim II. kademe öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerinde bir araştırma (Gazi Üniversitesi örneği). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 4(3), 717-745.
- Dökmen, Ü. (1990). Lise ve üniversite öğrencilerinin okuma becerileri, ilgileri, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 394-418.
- Gömlüksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-21.
- Gönen, M., Öncü, E. Ç. ve Işıtan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 164, 7-35.
- İşeri, K. Çetinkaya, G. Çelik, T. Demirgüneş, S. Daşöz, T. ve Gençer, Y. (2014) Türkçe eğitiminde kuramsal ve uygulamalı çalışmalar. Ankara: Pegem Akademi yayınları
- Koçak, B. Çermik, F. Polat, S. ve Şahin, N. (2016). Öğretmen adaylarının kitap okuma tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(1), 395-411.
- Konan, N. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıkları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 19, 1, 31-59.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. (2008). Türkçe Öğretmenliği adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), s. 117-136.
- Sadioğlu Ö., ve Bilgin, A. (2008). İlköğretim öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri ile cinsiyet ve anne-baba eğitim durumu arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 7(3), 814-822.
- Şirin, M. R. ve Soylu, İ. (2003). Okuyan Türkiye Ön Bilgi Raporu. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Temizkan, M. ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155-176
- Yağcı, Y. (2007). Çocuk ve gençlerin kitaba ulaşmasındaki köprüler. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (1), 62-71.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B., Köse, E. ve Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(19), 22-51.